

KÚRIA

Bfv.II.382/2014/6.szám

A Kúria Budapesten, a 2014. év szeptember hó 17. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A család büntette és más bűncselekmények miatt I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben az V. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Pesti Központi Kerületi Bíróság 7.B.V-XIII.11761/2012/6. számú ítéletét, illetőleg a Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 32.Bf.7844/2013/12. számú végzését V. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I.

A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2013. február 6. napján tárgyaláson meghozott és kihirdetett 7.B.V-XIII.11761/2012/6. számú ítéletével V. rendű terheltet bűnösnek mondta ki folytatólagosan elkövetett család büntettének kísérletében [1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: korábbi Btk.) 318. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont - tényállás 3. pont].

Ezért öt 500 napi tétel, napi tételenként 500 forint, összesen 150.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett továbbá a pénzbüntetés esetleges átváltoztatásáról és részben külön, részben egyetemlegességgel kötelezte bűnügyi költség megfizetésére.

Az elsőfokú bíróság korábban, a 2012. október 5-én jogerős végzésével elévülés folytán megszüntette az V. rendű terhelttel szemben a vádban még felrótt 2 rendbeli magánokirat-hamisítás

vétsége (korábbi Btk. 276. §) miatt indított büntetőeljárást.

A védelmi fellebbezések alapján másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék a 2014. január 13. napján nyilvános ülésen meghozott és kihirdetett 32.Bf.7844/2013/12. számú végzésével az V. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta az elsőfokú ítéletet.

II.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata (alapítélet) ellen az V. rendű terhelt védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt az 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 416. § (1) bekezdése a) pontjának megjelölése nélkül a bűnösség megállapítása miatt, felmentés érdekében; másodlagosan a Be. 416. §-a (1) bekezdésének b) pontját megjelölve, törvénysértő minősítést eredményező elévülés miatt, a büntetőeljárás megszüntetése érdekében.

Az indítvány indokai szerint:

- az V. rendű terhelt bűnösségének megállapítása törvénysértő,*
- hangsúlyozva, hogy a tényállást nem támadja, de a csekk nem volt közismert, és annak nem a kiállítóját, hanem a címzettjét (jogosultját) kell ismerni, ami adott volt, és az V. rendű terhelt helyette járt el. Az V. rendű terhelt egyik esetben sem tudott a csekkek fedezetlenségéről. Bizonyítási indítványait elutasították, amit nem indokoltak meg,*
- a felrótt cselekmények minősítése törvénysértő, ugyanis a második esetben az egyszerűen felismerhető formai hiba miatt be nem váltott (helyesen: jóvá nem írt) csekk a csalás elkövetéséhez alkalmatlan volt,*
- ebből következően a csalás alapesete állapítandó meg, és ekként a büntetőeljárás elévülés miatt megszüntetendő.*

A Legfőbb Ügyészség a BF.515/2014/I. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak találta.

Kifejtette, hogy a felülvizsgálati indítvány a törvényben kizárt, amennyiben a bíróságok bizonyítékokat értékelő tevékenységén keresztül vitatta a terhelt bűnösségének a megállapítását. Álláspontja szerint az indítvány egyebekben alaptalan, mert az alaki hiányosságban szenvedő, de a kiállító hamis névaláírásával ellátott csekk nem alkalmatlan eszköz. Azt a bank befogadta. A hamisság csak a központi ellenőrzés során derült ki, tehát az V. rendű terhelt a hamis csekk benyújtásával a bankot megtévesztette, ám az eredmény elmaradt, így nem lehet szó alkalmatlan kísérletről (BH 1990.244., BH 1992.289.). Figyelembe veendő, hogy az első esetben az V. rendű terhelt ugyancsak hamis csekket nyújtott be, és a bank megtévesztésével nagyobb összeghez jutott. A minősítés a folytatólagosság megállapítására is kiterjedően helytálló. Az egyik rész-cselekmény kísérleti szakban maradása miatt az egész cselekmény valóban kísérletként értékelendő.

Törvényes a kiszabott büntetés és felülvizsgálatot megalapozó eljárási szabálysértés sem történt, ezért a Legfőbb Ügyészség a támadott határozatok tanácsülésen történő hatályában fenntartását indítványozta.

A védő a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatára tett észrevételében megismételte indítványának a lényegét.

III.

A Kúria a felülvizsgálati indítványt nem találta alaposnak, a Legfőbb Ügyészség indítványa megalapozott.

1. A felülvizsgálat olyan rendkívüli jogorvoslat, amely a jogerős ügydöntő határozattal szembeni jogi kifogás lehetőségét biztosítja, azaz nem nyitja meg a ténybeli sérelmezés lehetőségét.

A felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 423. § (1) bekezdés] és bizonyításnak sincs helye [Be. 419. § (1) bekezdés, 388. § (2) bekezdés]. Ekként a jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

A tényállás irányadósága azt jelenti, hogy felülvizsgálatban nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Ennek megfelelően a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a - minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására.

Az indítvány valójában az irányadó tényállás, illetve a bíróság mérlegelésének helyességét támadta, a bizonyítékok mikénti értékelését vitatta, átértékelését célozta, és mindezen keresztül kifogásolta a terhelt bűnösségének megállapítását - ami felülvizsgálatban kizárt.

A kizártság önmagában elutasításhoz [Be. 421. § (2) bekezdés 1. mondat 1. fordulat] vezetne, érdemi elbírálásra az indítvány egyéb érvei alapján került sor.

2. A védő másodlagosan a Be. 416. §-a (1) bekezdésének b) pontjára alapozva annak megállapítását kérte, hogy a cselekmény törvényes minősítése mellett az V. rendű terhelt terhére rótt bűncselekmény elévült.

Az alapügyben alkalmazott (elsőfokú ítélet 18. oldal 3. bekezdés, másodfokú ítélet 2. oldal 11-12. bekezdés) elkövetéskor hatályos korábbi Btk. 318. §-ának (1) bekezdése szerint, aki jogtalan haszonszerzés végett mást tévedésbe ejt, vagy tévedésben tart és ezzel kárt okoz, csalást követ el. A 318. § (5) bekezdésének a) pontja előírja, hogy a büntetés egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a csalás jelentős kárt okoz. A Btk. 137. §-a 5. pontjának 1. fordulata értelmében kár: a vagyonban okozott értékcsökkenés; a 138/A. §-ának c) pontja alapján pedig a kár jelentős, ha kétmillió forintot meghalad, de ötvenmillió forintot nem halad meg.

Az irányadó történeti tényállás 3. pontjának lényege:

- az V. rendű terhelt az élettársán keresztül tudomást szerzett arról, hogy a bank biztonsági rendszerét kijátszva fedezetlen csekkre pénzhez lehet jutni,*
- a csekkek beváltása érdekében 2002. március 5-én nyitott számlát a banknál (elsőfokú ítélet 16. oldal 2. bekezdés),*
- 2002. március 29-én a rendeletére kiállított, a kibocsátó hamisított aláírásával ellátott, fedezet nélküli csekkeket nyújtott be a bank ugyanazon fiókjához,*
- 2002. március 29-én, a bank a számláján 4.989 USD-t jóváírt, azt az V. rendű terhelt még ugyanezen a napon a rendelkezése alá vonta és ezzel a banknak 1.384.454 forint kárt okozott, amely nem térült meg,*
- 2002. április 30-án az élettársától átvett kb. 1.041.436 forintot kitevő 3.900 USD-ról szóló csekket is benyújtotta, de azt a bank a csekk alaki hiányosságai miatt nem írta jóvá.*

Az irányadó történeti tényállásból egyértelműen kitűnik, hogy az V. rendű terhelt jogtalan haszonszerzés végett (miután tudott a csekkek fedezetlen voltáról és eleve a bank kijátszására törekedett) mást (a bankot) tévedésbe ejtett (a csekkek fedezetlenek, a kiállítók névaláírássai hamisítottak voltak), és ezzel első alkalommal kárt okozott, a második alkalommal azt megkísérelte (korábbi Btk. 16. §).

Az V. rendű terhelt ugyanolyan bűncselekményt, egységes elhatározással, azonos sértett sérelmére, rövid időközökben, többször követett el, ezért a részcselekmények a folytatóságosság [korábbi Btk. 12. § (2) bekezdés] törvényi egységét képezték, ami egységesen - nem összegezve - 2.425.890 forintnyi, azaz jelentős kárt okozó csalás kísérletének minősül.

A második részcselekmény semmiben sem különbözött az elsőtől. V. rendű terhelt mindkét alkalommal a kiállító hamisított aláírásával ellátott fedezetlen csekket nyújtott be a bankhoz. Ez először eredménnyel járt, másodjára azonban a bank észlelte az alaki hiányosságot. Ez eredmény kizárólag ezen okból maradt el.

Minderre tekintettel második alkalommal alkalmatlan eszközzel elkövetett kísérletről [korábbi Btk. 17. § (2) bekezdés 2. fordulat] - ebben is osztva a Legfőbb Ügyészség álláspontját - valóban nem lehet szó, mert az elkövetés módja nem tette eleve kizárttá a banki jóváírást (BH 1990.244., BH 1992.289.).

A bűncselekmény minősítése tehát törvényes.

A korábbi Btk. szerint

- az adott bűncselekmény büntetési tétele egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés [318. § (5) bekezdés a) pont],
- a büntethetőség elévül a büntetési tétel felső határának megfelelő idő, de legalább három év elteltével [33. § (1) bekezdés b) pont],
- az elévülést főlbeszakítja a büntető ügyekben eljáró hatóságoknak az elkövető ellen a bűncselekmény miatt fogatosított büntetőeljárás cselekménye, a főlbeszakítás napján az elévülés határideje ismét elkezdődik [35. § (1) bekezdés].

A jelen ügyben a büntethetőség elévülése nem következett be, mert az alábbiakban jelölt eljárási cselekmények között öt évnél hosszabb idő nem telt el:

- az elkövetési idő utolsó napja 2002. április 30.,
- a Budapesti V. és XIII. Kerületi Ügyészség B.62652003/8-I. számú vádirata 2004. június 23-án érkezett a bírósághoz,
- az elsőfokú bíróság 2008. április 15-én érdemi tárgyalást tartott az V. rendű terhelt jelenlétében (tárgyalási jegyzőkönyv),
- ezután az elsőfokú bíróság 2009. február 19-én a 21.B.28630/2008/9. számú végzésével az eljárást felfüggesztette (ennek nincs szerepe az elévülésben, kizárólag az időmúlás magyarázatául említendő),
- az elsőfokú bíróság a következő tárgyalást 2013. február 6-án tartotta (tárgyalási jegyzőkönyv), s ekkor ítéletet is hozott.

Miután a bűncselekmény minősítése törvényes, az indítvány az elévülést állító részében sem bizonyult alaposnak. A folytatóságosság egységébe tartozó első részcselekmény ugyanis önállóan

nem minősülhet. Miután - a felülvizsgálati indítvány érvelésével ellentétben - a második részselekmény is a terhelt terhére értékelendő a másodlagosan állított elévülés sem következett be.

A kifejtettek alapján a Kúria - a Be. 424. §-a (1) bekezdésének 1. fordulata szerint tanácsülésein, a Be. 420. § (1) bekezdése 1. mondatának 1. fordulatának megfelelő összetételben eljárva - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt és a megtámadott határozatot - a Be. 426. §-ának megfelelően - hatályában fenntartotta.

A Kúria megjegyzi, hogy az alapügyben eljáró bíróságok a korábbi Btk. 77/B. § (1) bekezdése a) pontjának 1. fordulata ellenére nem rendelkeztek a vagyonekbejárásról, holott vagyonekbejárást kell elrendelni arra a bűncselekmény elkövetéséből eredő vagyoni, amelyet az elkövető a bűncselekmény elkövetése során szerzett.

Az alapítélet azonban csak az indítvánnyal megtámadott részében és az indítványban meghatározott ok alapján bírálható felül, továbbá az indítvány a terhelt javára lett benyújtva, ezért az alapítéletet a Kúria a terhelt hátrányára nem változtathatta meg [Be. 423. § (4) bekezdés].

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2014. szeptember 17.

Dr. Molnár Gábor Miklós s.k. a tanács elnöke, Dr. Felek István s.k. előadó bíró, Dr. Kiss Sándor s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

*bíróági ügyintéző
NYM*